

รายงานการไปราชการ ประชุม/สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูนาน ณ ต่างประเทศ
และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

- ๑.๑ ชื่อ/นามสกุล ๑. นายปรีชา องค์กรประเสริฐ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักการป่าไม้ต่างประเทศ
๒. นายจตุรงค์ วิสุทธิสิงห์ ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

๑.๒ ชื่อเรื่อง/หลักสูตร

การประชุมสภาองค์การไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๖๑ และการประชุมคณะกรรมการอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้อง (The Sixty-first Session of the International Tropical Timber Council and Associated Sessions of
the Committees)

สาขาหลัก -

สาขาย่อย -

สาขาที่เกี่ยวข้อง -

เพื่อ ☒ ประชุม/สัมมนา ☐ ศึกษา ☐ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติการวิจัย
☐ ดูนาน ☐ ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน - งบประมาณของกรมป่าไม้

ประเทศที่ไป - สาธารณรัฐปานามา

ระหว่างวันที่ - ๒๔ ตุลาคม - ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ (รวมวันเดินทาง)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม ดูนาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย และไป ปฏิบัติงานใน
องค์การระหว่างประเทศ

๒.๑ วัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อจัดเตรียมกรอบการปรึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับการปรึกษาหารือ ความร่วมมือ
ระหว่างประเทศ และการพัฒนานโยบายในหมู่ประเทศสมาชิก ในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้าไม้ของโลก
(๒) เพื่อจัดใช้เป็นเวทีสำหรับการให้คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมแนวปฏิบัติการค้าของไม้ที่ไม่เลือกปฏิบัติ
(๓) เพื่อมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน
(๔) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของสมาชิกในการดำเนินกลยุทธ์เพื่อให้ได้การส่งออกไม้เขตร้อนและ
ผลิตภัณฑ์จากไม้จากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

๒.๒ เนื้อหาการศึกษาดูงาน (โดยย่อ)

การประชุมในส่วนที่ ๑ การประชุมของประเทศสมาชิก ITTO

องค์การไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (International Tropical Timber Organization: ITTO) เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาลที่ส่งเสริมการจัดการและการอนุรักษ์ป่าไม้เขตร้อนอย่างยั่งยืน รวมถึงการขยาย
และการกระจายการค้าระหว่างประเทศในไม้เขตร้อนจากป่าไม้ที่จัดการอย่างยั่งยืนและการทำไม้อย่างถูกกฎหมาย
ITTO เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการดำเนินการและการทำงานในสนามพร้อมประสบการณ์มากกว่า ๓๐ ปี องค์การนี้ได้
ให้ทุนและช่วยดำเนินการโครงการและกิจกรรมมากกว่า ๑,๓๐๐ โครงการที่ตอบสนองต่อหลายด้านของการจัดการ

ป่าไม้ที่ยั่งยืน (SFM) เช่น การฟื้นฟูป่า ประสิทธิภาพในการใช้ไม้ ความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ไม้ การวิเคราะห์ตลาดและความโปร่งใสในการค้าของไม้เขตร้อนและห่วงโซ่อุปทานไม้เขตร้อน การบังคับใช้กฎหมาย ป่าไม้และการบริหารจัดการ การป้องกันการตัดไม้ที่ผิดกฎหมาย การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การบรรเทาและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การมีส่วนร่วมของผลิตภัณฑ์ป่าไม้ที่ไม่ใช่ไม้และบริการสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ของชุมชนที่พึ่งพาป่าไม้ การเป็นสมาชิกของ ITTO นั้น ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ ๙๐% ของประเทศผู้ค้าขายไม้เขตร้อนทั่วโลก และมากกว่า ๘๐% ของป่าไม้เขตร้อนในโลก ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์กรไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (ITTO) ซึ่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้เขตร้อนอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมการค้าไม้ที่ยั่งยืน ในฐานะสมาชิก ประเทศไทยร่วมมือในโครงการต่าง ๆ เข้าร่วมการประชุมสภา ITTO และมีส่วนร่วม ในโครงการที่มุ่งปรับปรุงการผลิตไม้และการรายงานการค้า เช่น การเข้าร่วมในการจัดทำดัชนีไม้โลก(Global Timber Index: GTI) โดยมีกรมป่าไม้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลางแห่งชาติ (National Focal Point) ของ ITTO โดยกรมป่าไม้มีภารกิจที่สำคัญต่อ ITTO ดังนี้

(๑) ในฐานะการดำรงสถานภาพการเป็นสมาชิก กรมป่าไม้ซึ่งเป็นผู้แทนประเทศไทย ได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมและโครงการของ ITTO รวมถึงการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมของสภาไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (ITTC๕๙) ที่พญาในปี ๒๕๖๖ นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ โดยที่ได้รับทุนการสนับสนุนการจัดทำโครงการจาก ITTO โดยตรง เช่น โครงการ Strengthening Surveillance and Monitoring to Tackle the Surge in Forest Loss and Land Degradation, Induced by Intensifying Conflict in Thailand's Border Areas และ โครงการ Promoting Quality Timber Production in Smallholders and Community-based Teak and Other Valuable Species Plantations in the Tropics เป็นต้น

(๒) การจัดการไม้และป่าไม้อย่างยั่งยืน กรมป่าไม้ได้ทำงานร่วมกับ ITTO เพื่อปรับปรุงการจัดการป่าไม้ของประเทศไทย โดยมีโครงการที่มุ่งเน้นปัญหาต่าง ๆ เช่น การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดการไม้ที่ยั่งยืน และการพัฒนาแหล่งวัสดุจากไม้อย่างพารา เป็นต้น

(๓) การจัดการข้อมูลและรายงาน กรมป่าไม้ได้ให้ความสนใจในการปรับปรุงความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการค้าของไม้ และเป็นสมาชิกใหม่ของดัชนีไม้ระดับโลก (Global Timber Index: GTI) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับ ITTO เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการรวบรวมและรายงานสถิติที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์

การประชุมเครือข่ายป่าชุมชนอาเซียนครั้งที่ ๓ มีขึ้นในระหว่างวันที่ ๙-๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ เมือง Subic, Zambales ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่ง ASFN Secretariat ได้ริเริ่มให้มีการประชุมที่เกี่ยวข้อง (Side event) ดำเนินการในระหว่างวันที่ ๙-๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งเน้นเรื่องการลดภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ (Climate change) โดยใช้กระบวนการด้านการป่าไม้ ซึ่งประกอบด้วย การบรรยายจากวิทยากรที่มีความชำนาญการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ และการจัดนิทรรศการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ประเทศไทย โดยกรมป่าไม้ ได้เข้าร่วมรับฟังการบรรยาย และการจัดนิทรรศการ ซึ่งได้จัดส่งโปสเตอร์บรรยายถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของประเทศไทยในการที่จะช่วยลดสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นอย่างมาก การประชุมสมัยที่ ๖๑ ของสภาไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (ITTC๖๑) จัดขึ้น ณ El Panama Hotel กรุงปานามา ประเทศปานามา ระหว่างวันที่ ๒๗-๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๘

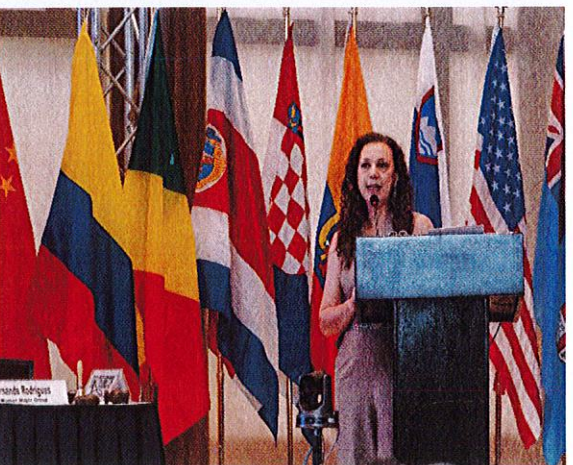
โดยเนื้อหาการประชุมโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

(๑) เรียกร้องให้มีความร่วมมือที่เข้มแข็งขึ้นระหว่างสมาชิกผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยยืนยันความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนและการกระจายการค้าสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ที่ผลิตอย่างยั่งยืน ซึ่งความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ของการประชุมในปานามา ซึ่งถือเป็นจุดเด่นด้านความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสองซีกโลก ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคในการหารือเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ ITTO พร้อมเน้นย้ำว่าป่าไม้เขตร้อนมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทั่วโลก และความจำเป็นในการสะท้อนความเป็นจริงใหม่ ๆ ในการค้า ความยั่งยืน และการเงินสีเขียว (Green Finance) ตลอดจนบทบาทสำคัญของ ITTO ในการเน้นย้ำถึงการมีส่วนร่วมของป่าเขตร้อนต่อการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปรับตัว การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

(๒) กลุ่มที่ปรึกษาองค์กรภาคประชาสังคม (Civil Society Advisory Group: CSAG) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนรัฐบาลของประเทศสมาชิก ได้หารือเกี่ยวกับอนาคตของการจัดการป่าเขตร้อนอย่างยั่งยืนและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ภายใต้หัวข้อ “การส่งเสริมการจัดการป่าเขตร้อนอย่างยั่งยืน: การบูรณาการการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและรายได้ ภายใต้กรอบความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก” โดยเน้นถึงแรงผลักดันระดับโลกที่เพิ่มขึ้นในการทำให้การบริหารจัดการป่าไม้และการค้าเข้ากับเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพและข้อผูกพันในการพัฒนาระดับนานาชาติอื่น ๆ โดยที่ประชุมได้ยกตัวอย่างประสบการณ์จากแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพยายามของชุมชน รัฐบาล และสังคมพลเมืองในการสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองทางนิเวศวิทยากับโอกาสทางเศรษฐกิจสังคม ผ่านการยกระดับการมีส่วนร่วมของผู้หญิง เยาวชน และประชาชนพื้นเมือง รวมถึงได้เน้นถึงความจำเป็นในการเชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์กับนโยบาย รวมถึงการบูรณาการป่าไม้เข้ากับการวางแผนการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มการสื่อสารเกี่ยวกับความสำคัญของป่าไม้ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สุขภาพประชาชน และความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน

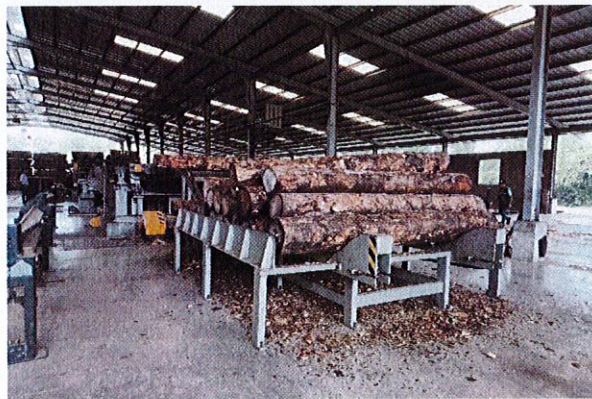
(๓) ความก้าวหน้าในโครงการงานสองปี (Biannual Plan) ๒๐๒๔-๒๐๒๕ ซึ่ง ITTO รายงานความก้าวหน้าต่อที่ประชุมถึงความมั่นคงในโครงการปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงกิจกรรม ๓๗ รายการ โดยจนถึงขณะนี้ ได้มีการระดมทุนจำนวน ๕.๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐจากการสนับสนุนโดยสมัครใจจำนวน ๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสมาชิก เช่น เยอรมนี สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย รวมถึงจากผู้ที่ไม่ใช่สมาชิก เช่น IPIM (เขตบริหารพิเศษมาเก๊า) รัฐบาลญี่ปุ่น และผู้บริจาคจากภาคเอกชน

(๔) ที่ประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่มุ่งเน้นไปที่แผนงานของกลุ่มทำงานเตรียมการ (Preparatory Working Group: PWG) ซึ่งมีการเสนอแผนกำหนดการสำหรับการเจรจาที่กำลังจะเกิดขึ้น โดยสมาชิกผู้ผลิตได้รายงานการจัดตั้งกลุ่มประสานงานระดับภูมิภาคใหม่สามกลุ่มสำหรับแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างการปรึกษาหารือภายในและ ensuring เสียงของผู้ผลิตได้รับการเป็นตัวแทนอย่างดี นอกจากนี้ สมาชิกจากประเทศผู้ผลิตได้สนับสนุนการขยายเวลาการทำงานของ PWG ไปจนถึงปี ๒๕๖๙ และสนับสนุนข้อเสนอของ ITTO ในการจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการแบบพบปะในการประชุมครั้งที่ ๖๒ ของ ITTC (ITTC๖๒) ที่เมืองโยโกฮามา ประเทศญี่ปุ่นในลำดับต่อไป

การประชุมในส่วนที่ ๒ เป็นการศึกษาดูงานจำนวน ๒ แห่งได้แก่

(๑) การศึกษาดูงานโรงงานแปรรูปไม้ Puerta Sorozco โดยโรงงานนี้ใช้ระบบการผลิตไม้ที่ได้ตามมาตรฐาน FSC (Forest Stewardship Council) คือไม้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบได้มาจากการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน โรงงานนี้ใช้ไม้สัก (*Tectona grandis*) และไม้ซ้อ (*Gmelina arborea*) เป็นวัตถุดิบ เพื่อผลิตไม้อัด ไม้บาง บานประตูหน้าต่าง ส่งขายตลาดในสหรัฐอเมริกาและยุโรป พร้อมกับประทับตรา Made in Panama

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

- **ต่อตนเอง** เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันระหว่างประเทศ และองค์รณานาชาติ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินโครงการในลักษณะเดียวกันต่อไป
- **ต่อหน่วยงาน** เป็นเวทีในการนำเสนอผลงานขององค์กรให้หน่วยงานในระดับประเทศและองค์กรระหว่างประเทศได้เห็นถึงศักยภาพและทักษะการทำงานของภารกิจด้านการจัดการป่าไม้ของประเทศไทย ตลอดจนเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาทักษะในการทำงานของนักวิชาการป่าไม้ที่ทำงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
- **อื่น ๆ** การประชุมในครั้งนี้ เป็นเวทีในการสร้างความร่วมมือในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้และความชำนาญในด้านการจัดการป่าชุมชนของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ

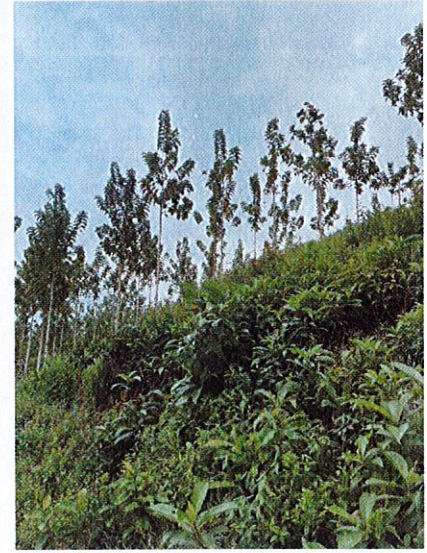
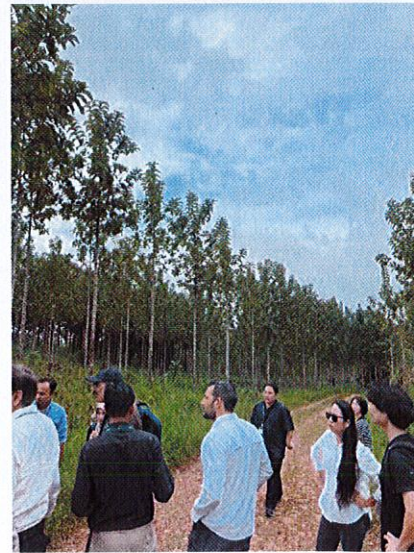
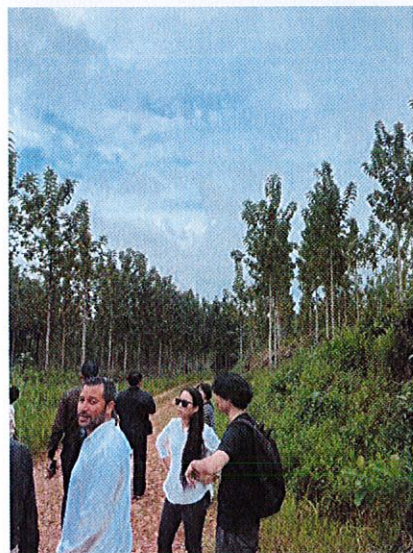
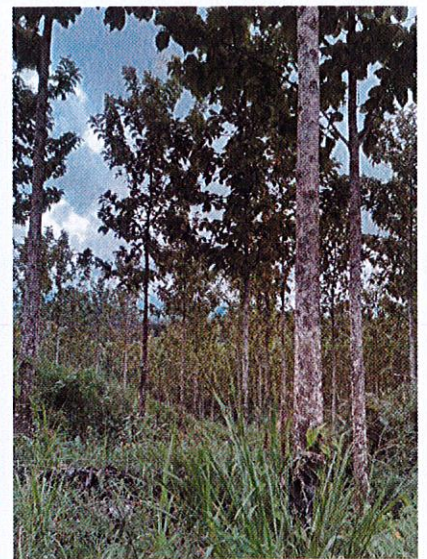
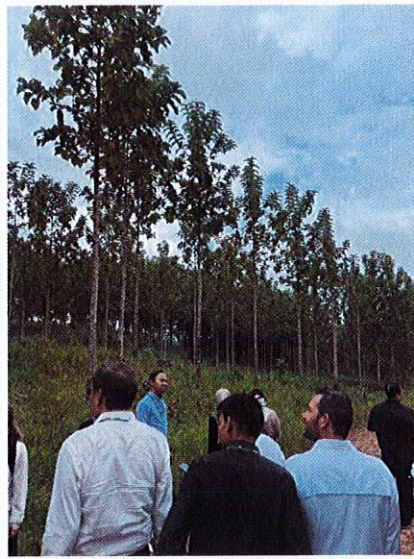
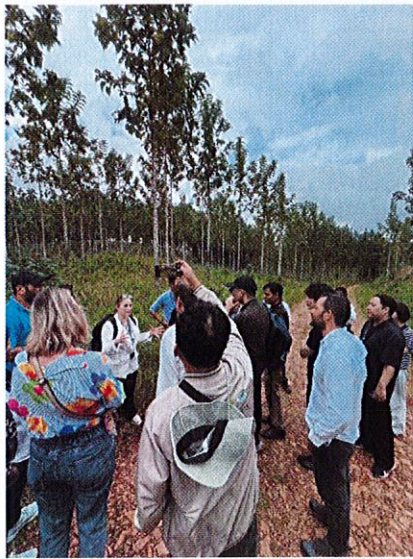
ส่วนที่ ๓ ปัญหา/อุปสรรค

- ๑) การรวมตัวขึ้นเป็นองค์กรภายใต้กรอบและข้อตกลงของ ITTO นั้น เป็นการรวมตัวกันในฐานะองค์กรที่เป็นทางการ ดังนั้น การดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงนาม จะต้องขอความเห็นชอบจากรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ ทำให้การดำเนินงานในส่วนของ ITTO Secretariat เป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่คล่องตัว เนื่องจากติดขัดในข้อจำกัดด้านกฎระเบียบของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ เช่น การลงนามในส่วน ofความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น จึงเป็นไปในลักษณะที่ ITTO Secretariat เป็นผู้ดำเนินการในนามของประเทศสมาชิกแทน
- ๒) ประเทศสมาชิกบางประเทศ เช่น ประเทศในกลุ่มอาฟริกา ไม่สามารถเดินทางเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ เนื่องจากติดขัดด้านค่าใช้จ่ายและงบประมาณ แม้จะมีการจัดให้เข้าร่วมการประชุมแบบออนไลน์ แต่ไม่สามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมได้เทียบเท่าการประชุมด้วยตนเอง
- ๓) รูปแบบในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้บางครั้งไม่สามารถหาข้อยุติที่เป็นเอกฉันท์ได้อย่างง่ายดาย ทั้งในส่วนของประเทศผู้ผลิตและผู้บริโภคส่วนที่ ๔

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- ๑) ต่อยอดความร่วมมือด้านการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน: กรมป่าไม้และ ITTO มีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ทั้งสองหน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นในการพัฒนานโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการจัดการสวนป่าและป่าชุมชน โดยอาจรวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้และผู้เชี่ยวชาญ การจัดฝึกอบรมร่วมกัน และการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงแนวทางการจัดการป่าไม้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและบริบทของประเทศไทย
- ๒) ส่งเสริมการผลิตและการค้าไม้ที่ถูกต้องกฎหมาย: ITTO มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการค้าไม้ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ กรมป่าไม้สามารถร่วมมือกับ ITTO เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบ

(๒) การดูงานสวนป่าไม้สัก รัฐบาลปานามาส่งเสริมให้เอกชนเช่าพื้นที่ทำสวนป่าในการปลูกไม้สักจำนวน ๕๐ ปี ให้เช่าอัตราราคาที่ถูก โดยไม้สักที่นำเข้ามาปลูกส่วนใหญ่มาจากมาเลเซียและคอสตารีก้า และจะสามารถดำเนินการตัดขายได้จะต้องมีอายุ ๒๐-๒๕ ปี และมีเส้นรอบวงไม่น้อยกว่า ๑๐๐-๑๔๐ เซนติเมตร ทั้งนี้ตลาดส่งออกไม้สักของประเทศปานามาส่วนใหญ่ คือ ประเทศเวียดนาม และประเทศอินเดีย การที่รัฐบาลปานามาส่งเสริมให้เอกชนดำเนินการทำสวนป่าดังกล่าวไม่ได้เพียงแค่สร้างรายได้ให้กับเอกชนแต่ยังส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งตรวจสอบได้จากกล้องถ่ายภาพที่ติดตั้งในส่วนป่า สามารถถ่ายสัตว์ป่าในบริเวณสวนป่าได้ เช่น กวาง เป็นต้น

การรับประกันความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ (Timber Legality Assurance System) และระบบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าไม้ (Chain of Custody) ของไทย. สิ่งนี้จะช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตลาดระหว่างประเทศว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากประเทศไทยมาจากแหล่งที่ถูกกฎหมายและมีการจัดการอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย BCG Model ของรัฐบาล

๓) ขยายผลโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน: จากความสำเร็จของโครงการฟื้นฟูป่าไม้ในพื้นที่ประสบภัยสึนามิที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งกรมป่าไม้เคยดำเนินการภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจาก ITTO ควรขยายผลแนวทางนี้ไปยังพื้นที่อื่นๆ โดยส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยตรง ตั้งแต่การวางแผน การฟื้นฟูระบบนิเวศ ไปจนถึงการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การเสริมสร้างศักยภาพและสร้างความตระหนักให้แก่ชุมชนและเยาวชนจะเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในระยะยาว

๔) พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านป่าไม้: ทั้งสององค์กรสามารถร่วมมือกันในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามและดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ ตัวอย่างเช่น การใช้เทคโนโลยีสำรวจระยะไกล (Remote Sensing) หรือระบบ NCAPS ในการเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่า นอกจากนี้ ยังสามารถร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ได้

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นายปรีชา องค์กรประเสริฐ)

* ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นายจตุรงค์ วิสุทธิสิงห์)